

“TASDIQLAYMAN”

O‘zbekiston Respublikasi
Oliy va o‘rta maxsus ta’lim
vazirining birinchi o‘rinbosari
K.H.Karimov

2022-yil “ ___ ” _____

“Study in Uzbekistan” maxsus veb portali

TEXNIK TALAB VA VAZIFALAR

“KELISHILDI”

O‘zbekiston Respublikasi
Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligi
huzuridagi Oliy ta’limni rivojlantirish
tadqiqotlari va ilg‘or texnologiyalarni
tatbiq etish markazi direktori

Sh. Yakubov

2022-yil “ ___ ” _____

“KELISHILDI”

O‘zbekiston Respublikasi
Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligi
huzuridagi Oliy ta’limni rivojlantirish
tadqiqotlari va ilg‘or texnologiyalarni
tatbiq etish markazi direktorning
birinchi o‘rinbosari

M. Esanov

2022-yil “ ___ ” _____

MUNDARIJA

1. Hujjatning maqsadi	3
2. Loyihaning maqsad va vazifalari, dastlabki ma'lumotlar	4
3. Atamalar ro'yxati (lug'at).....	5
4. Prototiplash, foydalanish qulayligi va vep portal dizayniga qo'yiladigan talablar ..	7
5. Layout, o'zaro brauzer mosligi va mobil qurilmalardan ko'rish	9
6. Veb portal menyusi tuzilishiga qo'yiladigan talablar	10
7. Veb portalning foydalanish talablariga mosligi	11
8. Xorijiy abituriyentlarni onlayn ariza topshirish talablari	12
9. Veb portalni boshqaruv tizimiga, CMSga qo'yiladigan talablar	14
10. Veb portalni ko'p tilli bo'lishi talablari	15
11. Veb portal frontend qismining qo'shimcha elementlari	16
12. Qidiruv tizimlari va portalni tahlil qilish funksiyalari uchun optimallashtirishga qo'yiladigan talablar	18
13. Domen nomlari	18
14. Veb portal kontentini boshqarish	19
15. Serverga qo'yiladigan talablar	19
16. SSL sertifikat talablari	20
17. Veb portal foydalanuvchilarining kirish va huquqlarini farqlash	21
18. Veb portalga ruxsatsiz kirishdan himoya qilish talablari	22
19. Ishonchlilik, ma'lumotlarni zaxiralash va tiklashga qo'yiladigan talablar.....	23
20. Sinov ish rejimi va Pudratchi kafolati	24
21. Ishlarni qabul qilish va topshirish tartibi	25
22. Hujjatlarga qo'yiladigan talablar va xodimlarni veb portal bilan ishlashga o'rgatish.....	25
23. Pudratchiga qo'yiladigan talablar	26
24. Veb portal texnik talablariga ilova va qo'shimcha ma'lumotlar.....	27

1. Hujjatning maqsadi

Ushbu hujjat Buyurtmachi tashkilot uchun "Study in Uzbekistan" maxsus veb-portalini ishlab chiqish uchun talablar ro'yxatini o'z ichiga oladi.

Pudratchining asosiy vazifalari:

- "Tayyor veb portal (buyurtma)" formatida yechim taqdim etish (shu jumladan prototiplash, dizayn, dasturlash, dastlabki kontent ma'lumotlarni yuklash, portalni buyurtmachi bilan muvofiqlashtirish hamda portalni Buyurtmachi serveriga joylashtirish bosqichlari);
- Buyurtmachi xodimlari uchun veb portal bilan ishlash (kontentni yangilash) bo'yicha o'quv seminar mashg'ulotlarini o'tkazish;
- Loyiha topshirilgan kundan boshlab 365 kun davomida muntazam veb portalga texnik yordam ko'rsatish.

Ishlarni boshlashning rejalashtirilgan sanasi: 2022-yil 22-sentyabr.

Rejalashtirilgan tugatish sanasi: 2022-yil 22-noyabr.

Bosqichlar bo'yicha ish hajmi (agar kerak bo'lsa, Pudratchi taklifni tayyorlash bosqichida ushbu shartlarni o'zgartirishi kerak):

№	Ishning mazmuni	Muddati	Bosqichni amalga oshiruvchi
1.	"Study in Uzbekistan" Vep portali xususiyati hamda imkoniyatlarini tizimli-analitik o'rganish. Texnik topshiriq ishlab chiqish. Muvofiqlashtirish, tasdiqlash va ekspertizadan o'tkazish.	1 hafta	Tanlov g'olibi
2.	Dasturiy loyihalash va modelini ishlab chiqish		Tanlov g'olibi
3.	Veb portal foydalanuvchilari uchun sodda, zamonaviy, tez ishlovchi dizayn interfeysini yaratish.	1 hafta	Tanlov g'olibi
4.	Vep portalni mobil va barcha qurilmalar uchun moslashtirilgan dizayn interfeysini yaratish.		Tanlov g'olibi
5.	Veb portal Administrator, moderator va boshqa Veb portal boshqaruvchilar dizayn interfeysini yaratish.	4 hafta	Tanlov g'olibi
6.	Veb portal dasturiy qismini yaratish, Ma'lumotlar bazasini tuzulmasini shakllantirish, uni yaratish hamda		Tanlov g'olibi

	foydalanuvchi va boshqaruv dizayn interfeysi bilan bog'lash.		
7.	Veb portal boshqaruv foydalanuvchilari rollarini taqsimlash va tegishlilik bo'yicha funksiyalar(Statistika, tahlil qilish, monitoring) bilan ta'minlash.		Tanlov g'olibi
8.	Veb portalni rus va ingliz tilida bo'lishini ta'minlash.		Tanlov g'olibi
9.	O'zbekistonda oliy ta'lim olish avfzalliklarini, jozibadorligini o'zida aks ettirgan 5-7 daqiqalik video rolik(Rus, ingliz tilida) tayyorlash.		Tanlov g'olibi
10.	Kiberxavfsizlik markazidan texnik va axborot xavfsizligi talablariga asosan ekspertizadan o'tkazish	2 hafta	Tanlov g'olibi
11.	Axborot tizimini moslashtirish va sinovdan o'tkazish.		Tanlov g'olibi
12.	Axborot tizimini integratsiya qilish.		Tanlov g'olibi
13.	Tizimni ishga tushirish.		Tanlov g'olibi
14.	Veb portal ishga tushgandan so'ng 1 yil(365 kun) davomida texnik-qo'llab quvvatlash.	-	Tanlov g'olibi
Jami:		8 hafta	

2. Loyihaning maqsad va vazifalari, dastlabki ma'lumotlar

Mijoz maxsus veb portalni, zamonaviy, belgilangan talab darajasida ishlab chiqishi kerak.

Oliy ta'limni rivojlantirish tadqiqotlari va ilg'or texnologiyalarni tatbiq etish markazining(keying o'rinlarda buyurtmachi) asosiy vazifalari:

“Study in Uzbekistan” , “O'zbekistonda tahsil ol” maxsus veb-portali(keyingi o'rinlarda **loyiha**)ning maqsadi - mamlakat oliy ta'lim jozibadorligini targ'ib qilish, xorijiy abituriyentlar hamda talabalarni jalb qilish va ularga O'zbekistonda ta'lim olish, yashash va boshqa qiziqtirgan savollarga javob berish.

Loyiha vazifasi – portal orqali xorijiy abituriyentlarga mamlakat hududidagi oliy ta'lim muassasalari, ulardagi ta'lim yo'nalishlari, ta'lim shakllari, ta'lim darajalari, ta'lim tili, o'qish muddati haqidagi asosiy ma'lumotlar, bundan tashqari O'zbekistonda ta'lim olishning afvzalliklari, yashash sharoitlari, ishlash, viza olish tartibi, tarixiy obidalar va shu kabi ma'lumotlarni portalda joylashtirish. Xorijiy abituriyentlar veb portalga tashrif buyurganda o'zini qiziqtirgan barcha savollarga javob topishi va tanlagan oliy ta'lim muassasasiga ariza qoldirish imkoniyartini yaratish.

targ'ib qiluvchi "Study in Uzbekistan" "O'zbekistonda tahsil ol" maxsus veb portalini ishlab chiqish to'g'risidagi" 2022-yil 13-iyundagi 207-son bo'yrug'i Veb portalni yaratishga asos bo'ldi.

Veb portalning maqsadli auditoriyasi:

- Xorijiy abituriyentlar;
- Xorijiy talabalar;
- Xorijiy Professor-o'qituvchilar;
- Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi, tizim tashkilotlar va OTMLar;
- Buyurtmachining xodimlari;
- Xorijiy jurnalistlar va matbuot vakillari;
- Buyurtmachi faoliyati bilan qiziqqan boshqa Internet foydalanuvchilari.

3. Atamalar ro'yxati (lug'at)

Ushbu texnik topshiriqda quyidagi atamalar qo'llaniladi:

Veb portal (sayt)	Matn ma'lumotlari, rasmlar, videolar va boshqa raqamli ma'lumotlarni o'z ichiga olgan o'zaro bog'liq statik va dinamik sahifalar to'plami. Internetdagi manzil (domen nomi yoki IP manzil). Maqsadli va mantiqiy ma'lumotlarni taqdim etish va funksional vazifalarni bajarish. Boshqaruv moduliga ega bo'lish.
Veb interfeys	Foydalanuvchiga kirish imkonini beruvchi ekranlar va tizim boshqaruvlari to'plami tizimni veb-brauzer orqali boshqarish, tizimni saqlash va boshqarish.
Veb-brauzer	Uchinchi shaxslar tomonidan taqdim etilgan mijoz dasturi va veb-sahifalar mazmunini ko'rish imkonini beradi.
World wide web (WWW, world, web, veb)	Internet tarmog'iga ulangan turli kompyuterlarda joylashgan o'zaro bog'langan hujjatlarga kirishni ta'minlovchi taqsimlangan tizim. "Veb" prefiksi WWWga yo'naltirilgan yoki odatiy WWW texnologiyalaridan foydalanadigan ob'ektlarga murojaat qilish uchun ishlatilishi mumkin (masalan, veb - interfeys - veb-sahifalarga asoslangan interfeys).
IP - manzil	IP tarmog'idagi host manzili

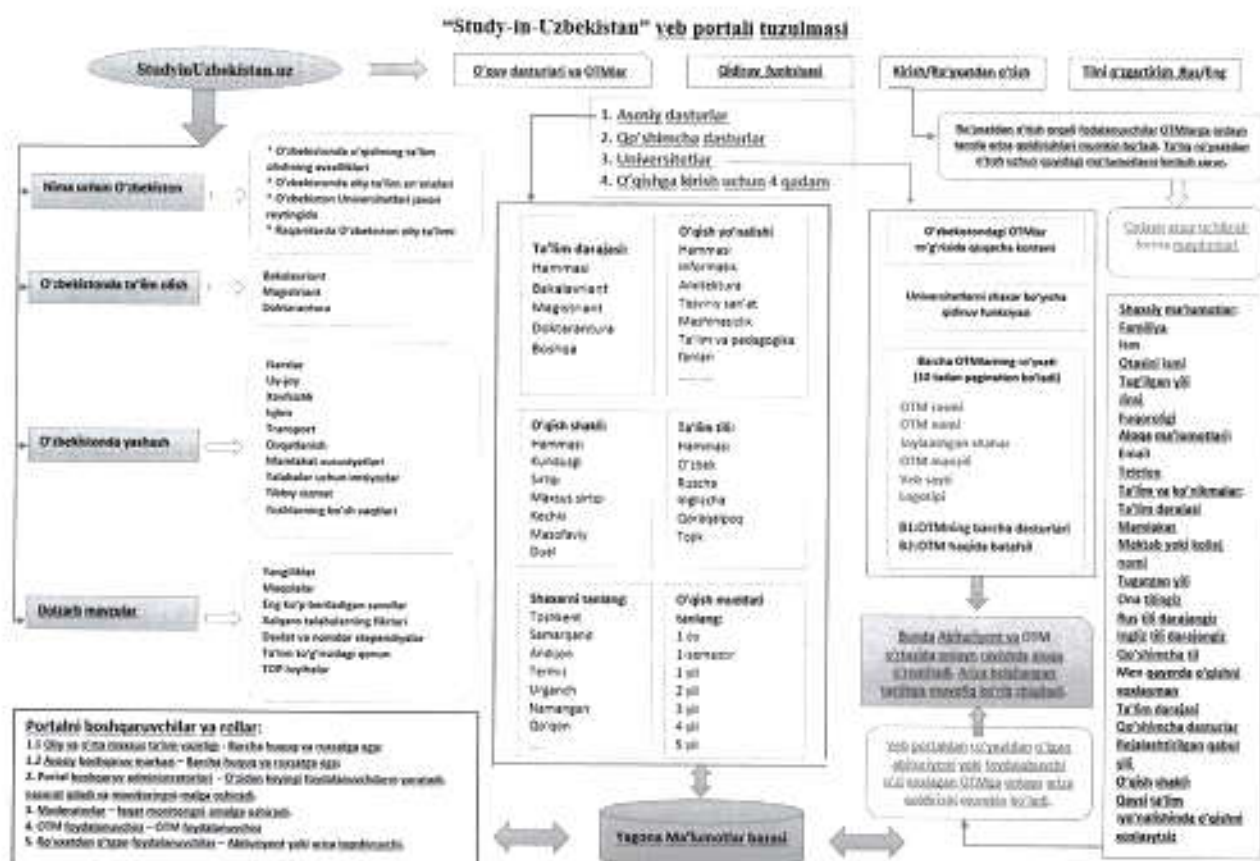
Domen nomi	Internetning ierarxik makonining ramziy nomi. To'liq malakali domen nomi barcha domenlar nomlaridan iborat bo'lgan nuqtalar bilan ajratilgan holda yoziladi.
Veb-portal dizayni	Muayyan veb-sayt tuzilishiga xos, grafik ma'lumotni loyihalash va taqdim etish. Veb portalni mazmun mohiyatiga moslashtirish.
Sahifa dizayn shabloni	Veb portal sahifalarining tashqi dizayni elementlarini o'z ichiga olgan fayl, shuningdek sayt nashr qilish tizimi tomonidan ma'lumotlarni ko'rsatish uchun foydalaniladigan maxsus teglar to'plami.yakuniy sahifalarni yaratish.
Dinamik sahifa	Dastur kodi yordamida veb-portal sahifasi ma'lumotlar bazasidan ma'lumotlarni qayta ishlaydi va ko'rsatadi. Sahifalar boshqaruv moduli (admin panel) yordamida yaratiladi.
Statik sahifa	Ma'lumotlar bazasiga kirmaydigan sayt sahifasi: hammasi Ma'lumotlar sahifa kodida saqlanadi.
Giperhavola (havola)	Boshqa sahifani yuklash yoki muayyan sahifani bajarish imkonini beruvchi faol matn yoki rasmi harakat.
Ochiq ma'lumot	Unga qo'yiladigan talablarga bog'liq bo'lmagan ma'lumotlar himoya qilish
Maxfiy ma'lumotlar	Tarqalishi ularning egasining yoki boshqa shaxslarning huquq va manfaatlarini buzishi mumkin bo'lgan ma'lumotlar va ularni oshkor etmaslik choralari ushbu ma'lumotlar uchun taqdim etilishi kerak. axborot va ruxsatsiz kirishdan himoya qilish.
Veb-portal kontentini boshqarish tizimi	Vakolatli foydalanuvchilarga veb-portalning ierarxik tuzilishi va mazmuniga qo'shimcha maxsus vositalardan foydalanmasdan o'zgartirishlar kiritish imkonini beruvchi axborot tizimi. Dasturiy vositalar yordamida yaratilgan tegishli rollarga ega boshqaruv moduli.
Veb portlani umumiy qismi (Frontend)	Veb portalning asosiy axborot qismi, tashrif buyuruvchilar uchun ochiq bo'lgan kontent ma'lumotlar.
Kontent	Matn, grafik, fayl materiallari (tarkibiy tizim, frontend)
Muharrir, tarkib Veb portal menejeri	Axborotni qo'llab-quvvatlash bo'yicha mutaxassis, veb-portal content boshqaruvchisi.
Veb portalning ma'muriy qismi (admin panel)	Veb portalning bir qismi tashrif buyuruvchilardan tashkil topgan, veb portlani boshqarish uchun mo'ljallangan. Veb portalni boshqaruv Boshqaruv ma'muri (texnik yordam) va portal muharriri tomonidan amalga oshiriladi.
Tizim administratori	Texnik yordam bo'yicha mutaxassis. Kontentga to'liq kirish huquqi va barcha ruxsatlarga ega bo'lgan, veb portal tizimi sozlamalariga kirish huquqiga ega bo'lgan foydalanuvchi.

Hosting(Server)	Disk maydoni xizmati. Internetda doimiy joylashgan serverda ma'lumotlarni jismoniy joylashtirish.
Texnik qo'llab-quvvatlash	Tizimning uzluksiz va to'g'ri ishlashini nazorat qilish. Tizimda yuzaga kelgan muammoni o'z vaqtida bartaraf etish. Turli xavf xatarlarni oldini olish, hakerlik hujumlarini bartaraf etish.
Zaxira nusxasi	Xuddi shunday boshqaruv tizimida asl ma'lumotlar bazasi tuzilishining aniq nusxasini tiklash imkonini beruvchi fayllar sifatida taqdim etilgan ma'lumotlar bazasi ob'ektlari to'plami. Ma'lumotlar bazalari va boshqaruv tizimini qayta tiklash imkonini beruvchi maxsus fayllar to'plami.
Tizim yangilanishi	Veb portalga axborot va grafik materiallarni qo'shish/tahrirlash/o'chirish, uni Buyurtmachiga topshirgandan so'ng, tizimning ishlashi davomida yangilanishi.
SEO (Qidiruv tizimini optimallashtirish)	bu tarmoq trafigini va potentsial mijozlarni ko'paytirish va keyinchalik ushbu trafikni monetizatsiya qilish uchun ma'lum foydalanuvchi so'rovlari bo'yicha qidiruv tizimlari natijalarida sayt o'rnini oshirish uchun ichki va tashqi optimallashtirish bo'yicha chora-tadbirlar majmui.

4. Prototiplash, foydalanish qulayligi va vep portal dizayniga qo‘yiladigan talablar

Pudratchi foydalanuvchi interfeysini loyihalashtirishi va tizim interfeyslarining asosiy elementlari joylashuvining prototiplarini (sxematik sxemalarini) taqdim etishi kerak.

Prototipi namunasi

1-rasm. Veb-portal bosh sahifa interfeysi prototipi namunasi

Veb portal interfeysi aniq va qulay bo‘lishi, grafik elementlar bilan ortiqcha yuklanmasligi va ekran shakllarini tez ko‘rsatishni ta‘minlashi kerak. Foydalanuvchi interfeysining barcha ekran shakllari bitta grafik dizaynda, asosiy boshqaruv va navigatsiyaning bir xil joylashishi bilan amalga oshirilishi kerak.

Veb-portal dizayni prototiplar asosida ishlab chiqilishi va kamida 2 ta versiyada taqdim etilishi kerak. Dizayn prototiplari va maketlari ish stoli, planshet va smartfon versiyalarida mavjud bo‘lishi kerak. Taqdim etilgan sxemalardan buyurtmachi bitta variantni tanlaydi, va o‘sha tanlangan variant yakunlanadi hamda asos qilib olinadi.

Buyurtmachi Pudratchidan o‘zi tanlagan (yakuniy ma‘qullanishidan oldin) sxemaga har qanday qo‘shimcha o‘zgartirishlar kiritishni so‘rashi mumkin, agar ular

Pudratchi tomonidan veb portalning tashqi ko'rinishini, uning qulayligi, navigatsiya tuzilmasini yaxshilash va boshqalar sifatida ma'qullangan bo'lsa.

Loyihani tasdiqlanib va imzolangandan so'ng, Pudratchi ishning keyingi bosqichiga o'tadi va Buyurtmachi endi veb portal dizayni uchun o'z talablarini sezilarli darajada o'zgartira olmaydi. Boshqacha qilib aytganda, imzolangan maket ushbu loyiha doirasida ishchi (ma'lumotnoma) sifatida o'rnatiladi.

Veb portalning barcha sahifalari yagona dizayn uslubida ishlab chiqilishi kerak. Veb portal dizayni saytga tashrif buyuruvchilar uchun qulay va jozibali bo'lishi kerak. Grafik dizayn elementlarining hajmi portalning umumiy yuklanishini yomonlashtirmasligi, uning ishlashiga ta'sir qilmasligi kerak.

Veb portalning grafik dizayni bo'yicha takliflarini Buyurtmachi yozma va og'zaki tarzda taqdim etishi mumkin. Bunday istaklar Tomonlar orasida muhokama qilinishi mumkin. Bunda: Buyurtmachi - o'z kasbiy sohasidagi mutaxassis sifatida, Pudratchi - veb-portallarni loyihalash va ishlab chiqish bo'yicha mutaxassis sifatida.

Dizayn "Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi" va "O'zbekistonda oliy ta'lim" korporativ hamda milliy uslubiga (rang sxemasi elementlari va shriftlardan foydalanish nuqtai nazaridan) uslub jihatdan bog'liq bo'lishi kerak.

Barcha boshqaruv elementlar va ma'lumotlar bir xil standart sahifada bo'lishi kerak. Xususan, bu quyidagi dizaynga tegishli: tugmalar, havolalar, jadvallar, matnlar (shu jumladan, barcha darajadagi sarlavhalar, raqamlangan va raqamlanmagan ro'yxatlar), shakllar (shu jumladan filtrlar) va individual shakl(forma) maydonlari.

Barcha foydalanuvchi interfeysi elementlarini loyihalash uchun ishlatiladigan asosiy ranglar soni **3 ta rangdan** oshmasligi kerak. Tarkib maydoni oq fonda qora rangda bo'lishi kerak.

Barcha foydalanuvchi interfeysi elementlari va ma'lumotlarini loyihalash uchun foydalaniladigan shrift uslublari soni **2 shriftdan** oshmasligi kerak.

Interfeys dizayni veb portal navigatsiyasini maksimal darajada osonlashtirish va foydalanuvchilarga qulaylik tamoyillarini hisobga olgan holda ishlab chiqilishi kerak va quyidagicha tarkib topadi:

- Veb portal identifikatsiyasi: sahifalarning sarlavhasi (sarlavhasi) va pastki podval qismi (footer), axborot kontentini loyihalashning yagona uslubi;
- Portalning ierarxik tuzilishida foydalanuvchi yo'nalishi: asosiy menyu, bo'lim menyusi;

- Portal ma'muriyatining fikr-mulohazalarini bildirish imkoniyatlari haqida ma'lumot berish: xizmatlar menyusi.

5. Layout, o'zaro brauzer mosligi va mobil qurilmalardan ko'rish

Veb portal standart ekran o'lchamlari uchun ishlab chiqilishi kerak.

Portal mobil qurilmalardan (smartfonlar, planshetlar) to'g'ri ko'rilishi kerak, Buyurtmachining xohishiga ko'ra, moslashtirilgan yoki sezgir (responsive) tartibda ko'rsatilishi kerak.

Veb portlaning ishlangan HTML-shablonlari vizual ravishda Buyurtmachi tomonidan tasdiqlangan maketlar bilan to'liq bir xil bo'lishi kerak.

Veb portalning chizilgan va moslashtirilgan asosiy ekran o'lchamlarini quyida ko'rishingiz mumkin:

Veb portal sahifalari quyidagi brauzerlarda to'g'ri ko'rilishi kerak (ya'ni maketlar bilan bir xil bo'lishi va ko'rinadigan kamchiliklari bo'lmasligi kerak):

- Microsoft Internet Explorer 9.0 versiyasidan boshlab;
- 35.0 versiyasidan boshlab Mozilla Firefox;
- Opera, 18.0 versiyasidan boshlab;
- Google Chrome, 35.0 versiyasidan boshlab;
- 8.0 versiyasidan boshlab Apple Safari.

Veb portalga kirish uchun mijoz Internetga ulanishi kerak, qoniqarli ishlashi uchun minimal ulanish tezligi 512 Kb/s talab qilinadi.

6. Veb portal menyusi tuzilishiga qo'yiladigan talablar

Veb portalning yaratilgan tuzilishiga rozi bo'lgan holda, Buyurtmachi va pudratchi resurs tuzilishini tasdiqlaydi. Buyurtmachi hujjatni imzolaganidan so'ng, oldindan muzokaralarsiz va Pudratchining yozma roziligisiz saytning dizayni, funkcionalligi yoki boshqa qo'shimcha ishlarni o'zgartirishga olib keladigan tuzilishga bunday o'zgartirishlar kirita olmaydi.

Veb portal tarkibiy tuzulmasi (menyularning joylashish tartibi)ni buyurtmachi belgilaydi. Pudratchiga veb portal tarkibiy tuzulmasi taqdim etiladi. Buyurtmachi zarur hollarda tarkibiy tuzulmaga o'zgartirish kiritish huquqiga egadir. Veb portal boshqaruv modulida portal menyusini yangi qo'shish, o'zgartirish va o'chirish kabi imkoniyatlarga ega bo'lishi lozim. *(Tarkibiy tuzulma texnik talablarga ilova qilinadi.)*

Veb portal uchun: boshqa ma'lumotlar

- Veb portalda filtirli qidiruv funksiyasi;
- Qidiruvni chiqarish sahifasi;
- Aloqa shakli yoki fikr-mulohaza shakli(formasi);
- Foydali organlar va boshqa havolalar portallari;
- Veb portal xaritasi;
- Kamida 3 xil davomat statistikasi (www.uz milliy hisob hisoblagichi);
- Xato 404 xabarnomasi;

Veb portal tuzilmasi axborot bo'limlari (sahifalar, voqealar, asosiy ko'rsatkichlar, yangiliklar, media fayllar) ma'lumotlarini arxivlashni ta'minlashi kerak.

Veb portalning barcha sahifalari uchun dasturiy ta'minot:

Har bir sahifada maqola bo'lishi kerak:

- Veb portal logotipi (ichki sahifalarda asosiy sahifaga havola qilib xizmat qiladi);
- portalning "sarlavhasi"dagi aloqa raqamlari;
- asosiy (yuqori) navigatsiya menyusi;
- ikkilamchi navigatsiya menyusi (pastki menyu);
- "non bo'laklari"(«хлебных крошек») qatori (birinchi sahifadan tashqari);
- axborot maydoni;

- Veb portal footer qismida aloqa ma'lumotlarini bo'lishi. Portal footer qismida yuqori menyu havolalarini ham takrorlashi kerak;

Asosiy menyu, submenyu va footer qismidagi menyularni boshqaruv moduli(admin panel) orqali boshqarish imkonini bo'lishi kerak.

7. Veb portalning foydalanish talablariga mosligi

Pudratchi veb portalni belgilangan qonun talablariga va portalni yaratishga uchun ishlab chiqilgan Dastlabki talablar, Konsepsiya, Texnik talab va vazifalarga mos ravishda ishlab chiqishi kerak. Zaruriy hollarda(Raxbariyat topshirig'i yoki rejalashtirilmagan huquqiy-tashkiliy o'zgarishlar) Buyurtmachi veb portalga katta bo'lmagan o'zgartirish kiritishi mumkin:

- ko'zi ojiz odamlar uchun saytdan foydalanish:
 - veb portal mazmunini va ushbu xizmat haqida tushuntiruvchi ma'lumotlarni o'qish xizmati;
 - portalning o'lchamini, tosh ko'rinishini, rangini, shriftini va fon kontrastini sozlash, bunday moslashtirish vositalarini tushuntiruvchi ma'lumotlarni.

Ko'zi ojiz odamlar uchun qo'shimcha qulayliklarga kirishga misol

- zaif odamlar uchun portaldan foydalanish imkoniyati;
- portalning mobil versiyasi;
- **interaktiv xizmatlar:**
 - Xorijiy abiyuriyentlar hamda jismoniy va yuridik shaxslarning murojaatlari;
 - Murojaatlar tegishli OTM tomonidan ko'rib chiqilishi;
 - Umumiy ma'lumotlarni asosiy administrator tomonidan monitoring qilinishi, tahliliy ma'lumot shakllantirish va statistikasini yuritishi

imkoniyati.

- Portal orqali barcha turdagi foydalanuvchilarga xabar yuborish imkoniyati
- tez-tez kelgan savollarga savollar va javoblar(FAQ);
- Portalda Onlayn Chat orqali murojaat qilish imkoniyati.
- Foydali manbalarga havolalar ko'rsatish.

Davlat organlarining veb-saytlariga havolalarni ko'rsatish

Veb portalda quyidagi havolalar mavjud bo'lishi kerak:

- O'zbekiston Respublikasi Hukumat portal
- O'zbekiston Respublikasi ochiq ma'lumotlar portal
- O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi veb sayti
- Boshqa zarur bo'lgan havolalar

8. Xorijiy abituriyentlarni onlayn ariza topshirish talablari

Veb portal orqali xorijiy abituriyentlar O'zbekistondagi Oliy ta'lim muassasalarida o'qishga kirish uchun onlayn ariza topshiradi. Bunda abituriyent tanlagan universiteti bilan aloqa o'rnatadi. Har bir universitetga asosiy administrator tomonidan profil yaratiladi. Universitet haqidagi barcha kontent ma'lumotlarni OTM tomonidan biriktirilgan xodim tomonidan yaratilgan profil nomidan to'ldiriladi. Universitetda biriktirilgan xodim kelib tushgan arizani ko'rib chiqadi.

Xorijiy abituriyent ariza yuborish uchun oldin veb portaldan ro'yxatdan o'tkan bo'lishi zarur. Keyin ariza formasini to'ldiradi va saqlab qo'yadi. Saqlangan ariza bilan abituriyent xoxlagan universitetiga ariza yuborishi mumkin. Bunda har bir universitet uchun alohida ariza shakllantirilmaydi.

Arizani qabul qilib olgan xodim arizani statuslarini belgilab boradi. Bunda ariza tegishli bajarilgan ishdan so'ng yoki qadamlar ketma ketligida o'zgaradi. Bunda ariza topshiruvchi arizani qaysi qadamga kelganligini real vaqt rejimida ko'rib borishi mumkin. Statuslar quyidagi shakllarda bo'ladi:

Ariza qabul qilindi – Bunda ariza universitetga kelib tushganligini va biriktirilgan xodim tomonidan o'qilganligini bildiradi.

Ariza ko'rib chiqilmoqda – Bunda ariza biriktirilgan xodim tomonidan o'rganilayotganini bildiradi.

Ariza maqullandi – Bunda xorijiy abituriyentning arizasi maqullanganligini bildiradi.

Suhbatga taklif qilindi – bunda ariza topshiruvchini suhbatga taklif qilinganligini bildiradi. Suhbat sanasi, manzili va boshqa zaruriy qo‘shimcha izoxlar yozilishi mumkin.

Arizani inkor statuslari ham mavjud bo‘ladi, bular quyidagilar:

Rad etildi – Bunda ariza rad etilganligini bildiradi. Ushbu statusda albatta sababi ko‘rsatilishi zarur.

Arizada ma‘lumotlar to‘liq emas – Ariza ma‘lumotlari xato yoki yetarli emas. Bunda ham qo‘shimcha zaruriy izoxlar yozilishi shart.

Forma talablari:

Barcha shakllar(formalar) foydalanuvchi tanlagan sayt tilida ko‘rsatilishi kerak. Buning uchun portalni boshqarish tizimi orqali barcha kerakli tillarga shakllar tarjimalari fayllarini to‘ldirish kerak.

Barcha kiritish maydonlari foydalanuvchiga kutilayotgan ma‘lumotlarni kiritish formati (subscripts va/yoki maydonlardagi izohlar) bo‘yicha maslahatlar berishi kerak.

Ma‘lumotlar avtomatik ravishda kiritiladigan maydonlar, shuningdek, to‘ldirish uchun mavjud bo‘lmagan maydonlar to‘ldirish uchun mavjud bo‘lgan shakl maydonlaridan vizual (rangli) farq qilishi kerak.

Joriy maydon (ariza beruvchi hozirda ma‘lumot kiritayotgan maydon) boshqa barcha shakl maydonlaridan vizual ravishda farq qilishi kerak (rangli).

Foydalanuvchi ma‘lumotlarni kiritish elementlarini to‘ldirishi kerak:

- Matn maydoni;
- Raqamli maydon;
- Sana kun/oy/yil formatida;
- Ochiladigan ro‘yxat;
- Faylni yuklab olish imkoniyati.

Shakllarni(formalar) to‘ldirishning to‘g‘riligini avtomatlashtirilgan tekshirishga qo‘yiladigan talablar:

Forma ma‘lumotlarini jo‘natishda formatlarning to‘g‘riligi, kiritilgan ma‘lumotlar (elektron pochta, sana va boshqalar) tekshirilishi kerak, agar xatolar bo‘lsa, foydalanuvchiga xatolarni o‘z ichiga olgan maydonlar haqida ma‘lumot berilishi kerak.

Barcha forma maydonlari bo‘sh bo‘lmasligi kerak. Agar bir yoki bir nechta maydonlar bo‘sh qolsa, forma foydalanuvchiga qaytariladi. Qaytarilgan forma

foydalanuvchi tomonidan to'ldirilgan barcha ma'lumotlarni o'z ichiga olishi va bo'sh maydonlarni ajratib ko'rsatishi kerak.

9. Veb portalni boshqaruv tizimiga, CMSga qo'yiladigan talablar

CMS (Content Management System) - kontentni boshqarish tizimi va portal sozlamalari bo'lib, u sizga veb portalning tuzilishi, matn va grafik tarkibini boshqarish, butun portal yoki uning alohida bo'limlari yoki modullari uchun sozlamalarni o'rnatish, foydalanuvchilarni boshqarish imkonini beradi.

Pudratchi tomonidan oldindan ishlab chiqilgan tayyor shablon tizimidan foydalanishga yo'l qo'yilmaydi.

To'liq va xalqaro miqyosda ishlab chiqilgan CMS dan foydalanish tavsiya etiladi:

- Ochiq Source (ochiq va bepul kod);
- professional CMS (pulli bo'lishi mumkin).

Tanlangan CMSda sahifa mazmunini formatlash, HTML belgilash tilini bilmasdan kontent bilan ishlash bo'yicha odatiy operatsiyalarni bajarish uchun o'rnatilgan matn muharriri (WYSIWYG muharriri yangi versiyasi) bo'lishi kerak:

Kontentni boshqarish tizimi quyidagi talablarga javob beradigan standart Windows interfeysiga ega bo'lishi kerak:

- grafik oynali rejimda amalga oshirish;
- yagona dizayn uslubi;
- interfeys elementlarini intuitiv belgilash;
- ekranda faqat ma'lum bir foydalanuvchi uchun mavjud bo'lgan funksiyalarni ko'rsatish;
- ekranda faqat joriy qo'llaniladigan vazifani hal qilish uchun zarur bo'lgan ma'lumotlarni ko'rsatish;
- uzoq ishlov berish jarayonlarining borishini ekranda aks ettirish;
- foydalanuvchi bilan muloqot odatiy va tez-tez ishlatiladigan operatsiyalarni bajarish uchun optimallashtirilgan bo'lishi kerak;
- axborotni ommaviy kiritish bo'yicha operatsiyalar uchun standart harakatlarni bajarish uchun tugmalar bosish sonini minimallashtirish ta'minlanishi kerak.

Kontentni boshqarishga kirish CMSga kirish uchun login va parol berilgan foydalanuvchilar uchun ruxsat berilishi lozim.

Veb portal tarkibini boshqarish tizimi portal ma'muriga quyidagi amallarni bajarish imkoniyatini berishi kerak:

- Matnlarni qo‘shish, tahrirlash va o‘chirish (maqolalar, yangiliklar, statik kontent);
- Meta-ma‘lumotlar bo‘limlarini tahrirlash (qidiruv tizimlari tomonidan poralni indekslashni yaxshilash uchun xizmat ma‘lumotlari bilan ta‘minlash).
- Administrator, muharrir yoki oddiy foydalanuvchi kabi rollarini belgilagan holda foydalanuvchilarni yaratish imkoniyati. Ammo yagona administratorni o‘chirish yoki rollini o‘zgartirishni imkoniyati bo‘lmasligi kerak. Ushbu administrator Super admin hisoblanadi.

Dasturiy ta‘minot talablari:

Veb portalni ishlab chiqishda quyidagi dasturlash, so‘rovlar va belgilash tillari, ma‘lumotlar bazalari, texnologiyalar va kutubxonalaridan foydalanish tavsiya etiladi: Python, PHP, JavaScript, Python-freymwork Django, Yii2 framework, SQL, MySQL, PostgreSQL, HTML5, CSS3, Bootstrap4+, React, Apache.

!!! Bepul va ochiq manbali kontentni boshqarish tizimlaridan foydalanib portalni yaratishga ruxsat etilmaydi. Misol uchun Wordpress, Joomla shular jumlasidandir.

Veb portalning dasturiy ta‘minot qismi quyidagi xususiyatlarga ega bo‘lishi kerak:

- foydalanish qulayligi;
- ishonchlilik;
- modullilik;
- moslashtirish;
- samaradorlik/optimallik;
- kengaytiruvchanlik.
- texnik jihozlarga qo‘yiladigan talablarni hisobga olgan holda tezlik

10. Veb portalni ko‘p tilli bo‘lishi talablari

Veb portalning asosiy tili ingliz tili hisoblanadi.

- Русский язык; РУС ENG
- Английский язык

Veb portalning sukut bo‘yicha ochiladigan asosiy ko‘rinishi ingliz transkripsiyasidagi inglizcha versiyasidir. Keyin foydalanuvchi o‘zi uchun qulay bo‘lgan til versiyasini tanlashi mumkin.

Til versiyalari foydalanuvchilarga veb portal bilan ishlash qulayligi uchun tizimning old qismida ko‘rsatiladi. Ekran shakllaridagi barcha yozuvlar, shuningdek,

foydalanuvchiga yuborilgan xabarlar (tizim xabarlaridan tashqari) foydalanuvchi tanlagan tilde bo'lishi kerak.

Barcha tarkibni, barcha tizim va foydalanuvchi fayllarini (jumladan, navigatsiya ob'ektlari, funktsiya tugmalari va panellari va h.k.larning tarjimalari) boshqa tillarga tarjima qilish Pudratchining zimmasida. Oliy ta'lim muassasalari tomonidan kiritiladigan barcha tildagi ma'lumotlar OTM tomonidan birlashtirilgan xodim tomonidan veb portal profil yaratilgandan so'ng to'ldiriladi. Veb portaldagi umumiy content ma'lumotlar Buyurtmachi tomonidan taqdim etiladi va Pudratchi tomonidan joylashtiriladi.

11. Veb portal frontend qismining qo'shimcha elementlari

11.1. Veb-sayt sahifasini chop etish versiyasi

Chop etish versiyasi alohida sahifa yaratmasdan (CSS yordamida) amalga oshiriladi. Chop etish versiyasida grafik elementlar (logotipdan tashqari) va navigatsiya bo'lmasligi kerak.

Chop etish versiyasi saytning barcha sahifalari uchun amalga oshiriladi va kerakli narsalarni o'z ichiga oladi. Chop etishda sahifadagi barcha ma'lumotlar to'liq bo'lishi zarur.

blokklar:

- Logotip
- Kontent qismi (ma'lumotlar)
- Sahifaga havola

11.2. Kontaktlar

Sahifada kabi ma'lumotlar mavjud

- Xarita (Yandex yoki Google)
- Manzil *****
- Telefon: +*****
- Elektron pochta (info@)
- Fikr-mulohaza formasi.

11.3. Fikr-mulohaza formasi

Namuna matn: "Veb portal haqida fikr bildirishingiz, o'zingizni qiziqtirgan savollarni berishingiz, fikr-mulohaza shakli yoki +***** telefon orqali o'z takliflaringizni bildirishingiz mumkin. Yulduzcha bilan belgilangan maydonlar majburiydir.

Fikr-mulohaza shaklida quyidagi maydonlar mavjud:

- Ismingiz maydoni *
- "Sizning elektron pochta manzilingiz" maydoni *
- Telefon maydoni *
- "Sizning xabaringiz" maydoni *
- CAPTCHA

Fikr-mulohaza shakli orqali yuborilgan xabar kontentni boshqarish tizimidagi xabarlar ro'yxatida, shuningdek mavzu bilan elektron pochta xabarida ko'rinadi.

"Veb portaldan xabar" info@study-in-uzbekistan.uz elektron manziliga yuboriladi.

Veb portalning boshqaruv panelida portal xabarleri yuboriladigan manzilni boshqarishi imkoniyati mavjud bo'lishi zarur.

Shaklni yuborishda sahifaning taniqli joyida xizmat xabari ko'rsatiladi: "Sizning xabaringiz muvaffaqiyatli yuborildi".

Agar "Sizning xabaringiz" maydonida matn bo'lmasa, sahifaning taniqli joyida xizmat xabari ko'rsatiladi: "Barcha kerakli maydonlar to'ldirilmagan."

11.4. 404-bet

Veb portalda siz qidirayotgan sahifa topilmaganligi haqida xabar va tashrif buyuruvchiga portalning uni qiziqtirgan bo'limiga kirishiga yordam beradigan sayt xaritasi mavjud. 404 sahifa uchun alohida dizayn yo'q, u chap/o'ng menyu bloklari bilan oddiy kontent sahifasi kabi ochiladi.

11.5. Qidiruv natijalari sahifasi

Ushbu sahifada quyidagi elementlar mavjud

- So'rov matni bilan qidiruv maydoni
- Qidiruv natijalari ro'yxati

Qidiruv natijalari ro'yxati

Har bir sahifada 10 ta qidiruv natijalarini pastki qismida sahifalash bilan ko'rsatadi.(Pagination)

Sarlavha, qisqacha tavsif, material o'zgartirilgan sana va materialga yo'l ko'rsatiladi.

Sarlavha - sarlavha yoki qisqacha tavsifi kalit so'zni o'z ichiga olgan materialning sarlavhasini ko'rsatadi. Sarlavhadan materialning o'ziga havola qurilgan.

Qisqa tavsif – ob'ektning qisqacha tavsifini ko'rsatadi, uning sarlavhasi yoki qisqacha tavsifi kalit so'zni o'z ichiga oladi.

O'zgartirilgan sana - material o'zgartirilgan sana.

Yo'l - "navigatsiya zanjiri" ni ko'rsatadi, masalan, "Uy /Yangiliklar/So'nggi yangiliklar"

11.6. Sayt xaritasi

Veb portal xaritasi saytdagi barcha sahifalarning ierarxik ro'yxatini o'z ichiga oladi. Avtomatik ravishda yaratilgan. Yangilanishdan so'ng portalning tuzilishi avtomatik ravishda yangilanadi.

12. Qidiruv tizimlari va portalni tahlil qilish funksiyalari uchun optimallashtirishga qo'yiladigan talablar

Portal tarkibini boshqarish tizimi butunportal uchun quyidagi parametrlarni tahrirlash imkoniyatini ta'minlashi kerak:

- sarlavha, tavsif, kalit so'zlar, yuqori darajadagi sarlavha (H1);
- mutaxassis boshqaruv tizimiga bevosita bog'liq bo'lmagan, lekin indekslash uchun muhim bo'lgan fayllarni tahrir qila olishi kerak: robots.txt, .htaccess, sitemap.xml.

Qidiruv tizimlarida kalit so'zlar (Buyurtmachi tomonidan alohida taqdim etiladi) bo'yicha saytni targ'ib qilishni ta'minlash uchun meta teglar va sayt tarkibini ishlab chiqishning yakuniy bosqichida Pudratchi optimallashtirishi kerak.

Portaldagi tahliliy tizim hisoblagichlari:

Kengaytirilgan statistik ma'lumotlarni olish uchun Pudratchi Google Analytics veb-tahlil tizimlari va Milliy axborot-qidiruv tizimi www.uz hisoblagichlarini o'rnatishi va sozlashi kerak.

Hisoblagichlarga kirish uchun Buyurtmachi Pudratchiga @gmail pochta akkauntlari haqida xabar berishi kerak. Hisoblagichlar saytni testdan asosiy domenga ko'chirishda o'rnatiladi.

13. Domen nomlari

Loyihani ishlab chiqish jarayonida Puduratchi Buyurtmachiga veb portalni joylashtirish, uni sinovdan o'tkazish va qabul qilish uchun vaqtinchalik test domenini va xostingini taqdim etish majburiyatini oladi.

Tayyor bo'lgan veb portalni serverga joylashtirish, domenga biriktirish va ko'chirib o'tkazish ishlarini pudratchi tashkilot zimmasiga yuklatiladi.

14. Veb portal kontentini boshqarish

Dastlabki tarkibning bir qismi sifatida Puduratchi portalning barcha asosiy sahifalarini kontent bilan to'ldiradi. Universitet ma'lumotlarini har bir universitet o'zi to'ldiradi. Puduratchi tashkilot universitetlarga ma'lumotlarni kiritish, ularni boshqarishni o'rgatish maqsadida seminar treninglar o'tkazishni o'z zimmasiga oladi.

Buyurtmachi loyihani dastlabki to'ldirish uchun barcha kerakli ma'lumotlarni taqdim etishga majburdir. Matnlarni yozish bo'yicha ishlar Buyurtmachining majburiyatlariga kiritilmaydi. Buyurtmachi Puduratchi uchun zarur bo'lgan barcha matn va grafik materiallarni, shuningdek ularning mazmuni, hajmi, dizayni va joylashuvi bo'yicha sharhlarni taqdim etadi.

Axborot uzatish shakliga qo'yiladigan talablar:

- Barcha ma'lumotlar elektron shaklda uzatilishi kerak.
- O'tkazilgan fayllarning nomlari ularning mazmunini qisqacha ifodalashi kerak.
- Matn to'g'ri, ortiqcha formatlash va nuqsonlarsiz yozilishi kerak.

Fayllarning mazmuni portalning bo'limlari bo'yicha aniq tuzilgan bo'lishi kerak va uzatilayotgan axborotning maqsadi haqida yetarli ma'lumotlarni o'z ichiga oladi.

15. Serverga qo'yiladigan talablar

Veb portalning ishlashi foydalanuvchi interfeysi tomonidan bajariladigan har qanday operatsiyalarga chidamli bo'lishi kerak. Saytning funkcionalligi Mijozning server platformasidagi har qanday funksiyasiga sekundiga 500 tagacha foydalanuvchi so'rovi yuklanganda muammosiz ishlashi kerak.

Server dasturiy ta'minoti tizimni yaratish uchun tanlangan platforma/dasturlash tili asosida Puduratchi bilan kelishiladi.

Buyurtmachi serverining tavsiya etilgan texnik tavsiflari (puduratchi bilan kelishilgan holda):

1. 30 GB disk maydoni. / cheksiz trafik;
2. Postgresql (yoki Mysql), PHP
3. Pochta protokollari - POP3, IMAP, SMTP
4. 24/7 qo'llab-quvvatlash
5. Zaxiralash
6. Model View Controller, AJAX, Xato sahifasini qo'llab-quvvatlash
7. Jurnal fayllarga kirish
8. Katalog parollari
9. Fayl menejeri
10. O'z xato sahifalari
11. Ma'lumotlar bazasini boshqarish interfeysi
12. Pochta uchun joy - 30 GB

Veb portal ko'p foydalanuvchili tarmoq rejimida ishlaydi.

Tizimning ishlashi mijoz tomonidan tanlangan Serverga bog'liq.

16. SSL sertifikat talablari

SSL sertifikat - mijoz va server o'rtasida xavfsiz ulanishni tashkil qilish uchun zarur bo'lgan portalning noyob raqamli imzosi.

2017 yil yanvar oyidan beri Firefox va Chrome faqat SSL sertifikatlari bo'lgan saytlarni ishonchli deb belgiladi. HTTPS ulanishidan foydalanadigan saytlar ham qidiruv natijalarida yuqori o'rinni egallaydi.

Ishlab chiqilayotgan Veb portalda shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish siyosati haqida ma'lumot berish va xavfsizlik sertifikatlari haqidagi ma'lumotlarni ko'rsatish kerak.

SSL sertifikatini sotib olish va sotib olingan SSL sertifikatini o'rnatish majburiyati Puduratchiga yuklatiladi.

Veb portalda SSL sertifikatini o'rnatish nafaqat sertifikatning o'zini, balki portaldagi tegishli ishlarni ham o'z ichiga oladi: http dan https ga qayta yo'naltirish so'rovlarini o'rnatish, shuningdek, saytning mutlaq va nisbiy ichki havolalarini sozlash.

Domen SSL (Initial Trust) yoki Organization SSL (Business Trust) sertifikatini sotib olishingiz tavsiya etiladi.

17. Veb portal foydalanuvchilarining kirish va huquqlarini farqlash

Veb portalda joylashtirilgan ma'lumotlar hamma uchun ochiqdir. Portal foydalanuvchilarini kirish huquqlariga ko'ra 3 turga bo'lish mumkin:

1. Tashrif buyuruvchilar
2. Muharrir (Universitet kontent menejeri)
3. Administrator(Asosiy boshqaruv va kuzatuv markazi)

Tashrif buyuruvchilar(Mehmonlar) faqat portalning umumiy qismiga kirishlari mumkin. Oddiy foydalanuvchi portaldan ro'yxatdan o'tishi, ariza shakllantirish va uni oliy ta'lim muassasalariga yuborishi mumkin.

Muharrir (Universitet kontent menejeri) – o'ziga biriktirilgan profil ma'lumotlarini boshqaradi. Kerakli ma'lumotlarni to'ldirish, o'zgartirish va o'chirish huquqiga ega bo'lgan tizim foydalanuvchisi.

Administrator(Asosiy boshqaruv va kuzatuv markazi) - Barcha huquq va ruxsatlarga ega bo'lgan tizim foydalanuvchisi. Bunda Oliy ta'lim muassasalari uchun profil yaratish, o'zgartirish, o'chirish va ularni boshqarish huquqiga ega bo'lgan ruxsatga ega. Bundan tashqari administrator tizimdagi ro'yhatdan o'tgan foydalanuvchilar ro'yhatini ham ko'rishi mumkin. Administrator tizimda real vaqt rejimida monitoring, tahlil va statistik ma'lumotlarni ko'rishi, ular asosida hisobotlar yaratish imkoniyatiga ega bo'ladi. Asosiy administrator o'zini o'chirish imkoniyatini bermaydigan boshqa administratorni yaratish imkoniyatiga egadir. Administrator barcha foydalanuvchilarni ma'lumotlarini ko'rish va boshqarish imkoniyati egadir.

Ma'muriy qismga kirish noyob(unikalniy) login va parol yordamida amalga oshirilishi kerak. Kirish sayt administratori tomonidan beriladi. Parol avtomatik ravishda yaratiladi va ro'yxatdan o'tish paytida ko'rsatilgan manzil bo'yicha foydalanuvchiga yuboriladi. Birinchi marta ma'muriy qismga kirishga urinayotganda, tizim foydalanuvchidan parolni o'zgartirishni taklif qilishi kerak (yangi parolni olish imkoniyati).

Oddiy foydalanuvchi birinchi marta ro'yhatdan o'tayotgan vaqtda kiritgan email manziliga tasdiqlash kodini yuborishi va shu asosida ro'yxatdan muvaffaqiyatli o'tishi mumkin. Muharrir(Universitet kontent menejeri) – faqat Administrator tomonidan taqdim etilgan login va parollar yordamida kirishlari mumkin. Muharrir faqat o'zini parolini o'zgartirish huquqiga egadir.

Boshqaruv moduliga(admin panelga) kirish uchun quyidagicha havola ko'rinishida bo'lishi kerak:

Muharrir (Universitet kontent menejeri) uchun - Univer administratorga
<https://study-in-uzbekistan.uz/univer>

Administrator(Asosiy boshqaruv va kuzatuv markazi) –

<https://study-in-uzbekistan.uz/adminlogin>

kabi yagona kirish havolasi bo'lishi majburiy etib belgilanadi. Tizimga kirish faqat shaxsiy login/parolga ega bo'lgan vakolatli xodimlar tomonidan amalga oshiriladi. Rollar butunlay mijoz tomonidan boshqarilishi kerak. Xodimning logini, operatsiya sanasi va vaqti ko'rsatilgan holda operatsiyalarni to'liq ro'yxatga olish ta'minlanishi kerak. Yozuvlar va alohida maydonlardagi o'zgarishlar tarixi saqlanishi kerak (oldingi qiymatlar tarixini ko'rsatgan holda). Ayrim ob'ektlar/maydonlar uchun ushbu xususiyatni yoqish/o'chirish administrator uchun mavjud bo'lishi kerak.

18. Veb portalga ruxsatsiz kirishdan himoya qilish talablari

Tizim foydalanuvchisiga kirish (frontend) va uni admin panelda ham ruxsatsiz kirishdan xavfsizlikni ta'minlashi kerak:

- Samarali identifikatsiyasi;
- Tizim bilan ishlashda foydalanuvchi ruxsatlarini olish;
- Bajarilgan huquqdagi foydalanuvchilarning kirish huquqlarini farqlash
- Turli ish stansiyalaridan bitta profil tizimiga bir xizmat o'zida 2 marta kirish mumkin emasligini ta'minlash zarur;
- Har qanday foydalanishning ma'lumotlari tizim jurnalida saqlanishi kerak.
- Tizimda xatolik yoki qasddan zararli zararda yaxlitlikni tiklash uchun ma'lumotlar bazasida kerakli ma'lumotlar bo'lishi kerak.
- Maqsadli foydalanuvchi ma'lumotlarida (parolni xavf buzishga urinish, hisoblash ma'lumotlarini olish, foydalanuvchi uchun aniq mo'ljallanmagan sahifalarni ochishga urinish) fayllarni tegishli xabar va vakolatli shaxslar bilan bloklaydi, foydalanuvchini kontakt ma'lumotlarini jurnalga qayd qiladi. Foydalanuvchining shubhali hatti harakatlar haqida tizimi administratoriga xabar beradi.
- Tizimning qo'shimcha nusxasi o'tgan haftalik va oylik yaratilishi va saqlanishi kerak (bu talab veb portal funkcionalligiga emas, balki hostingga tegishli).

Muammolar haqidagi ma'lumotlarni o'z joyiga qo'ygan tizimning himoyalangan (ma'muriy qism) "ko'rinmaydigan" parolardan yuborilishi kerak (parolni yig'ishda uning qismlari ekranda ko'rsatilmaydi yoki bir-biriga bog'liq muammolar bilan bog'lanadi; .

Masalani qo'yish talablari

Axborotni saqlash moddiy yordami bilan foydalanish mumkin bo'lgan dasturiy ta'minot uchun belgilangan va qabul qilingan tizimlar yordamida tartibga solinadi.

Veb portal ma'muri va operatori tizimda yangi nomlarga ega (loginlar). samarali tizimga kirganda, foydalanuvchi nomi va parolni so'raydi. Agar ushbu ma'lumotlar to'g'ri ma'lumot bo'lsa, xodim ma'lumotlarga kirish huquqiga ega bo'ladi, aks holda kirish rad etadi.

Buyurtmachi veb portal mazmuniga aloqador bo'lmaganlarga tizimga kirishga ruxsat bermasligi yoki ularga tizim haqida ochiq bo'lmagan ma'lumotlarni taqdim etmasligi kerak - bu saytning himoyasiga ziddir. Kirish parollarini xavfsiz joyda saqlash talab etiladi.

Buyurtmachining parole juda oddiy yoki o'ylab topish uchun oson bo'lmasligi kerak. (masalan, ularda xavfsizlikning ismlari, foydalanuvchi avtomobil raqamlari, uyali telefonlari va boshqa shu kabi ma'lumotlar).

Agar Buyurtmachi har kimga kirish ma'lumotlarini - tizimga login / parolni (Buyurtmachi dasturiy ta'minotning) yoki xavfsizlik ma'lumotlari, shu hujjatlarni tarqatgan bo'lsa, Pudratchi bunga javobgar hisoblanmaydi.

19. Ishonchlilik, ma'lumotlarni zaxiralash va tiklashga qo'yiladigan talablar

19.1. Ishonchlilik talablari

Portal tizimida ma'lumotlarni saqlash darajasi zamonaviy relyatsion yoki ob'ekt-relyatsion MBBT asosida qurilishi kerak.

Ma'lumotlar yaxlitligini ta'minlash uchun o'rnatilgan MBBT mexanizmlaridan foydalanish kerak. MBBT vositalari, shuningdek, foydalaniladigan operatsion tizimlarning vositalari tizimda qayta ishlangan ma'lumotlarni hujjatlashtirish va jurnalga kiritishni ta'minlashi kerak. Ma'lumotlarga kirish faqat vakolatli foydalanuvchilarga, ularning rasmiy vakolatlarini hisobga olgan holda, shuningdek, so'ralgan ma'lumotlarning toifasini hisobga olgan holda berilishi kerak.

Ma'lumotlar bazasining tuzilishi tizim ma'lumotlar bazasida mavjud bo'lgan ma'lumotlarni bir martalik to'liq tushirishni istisno qilgan holda oqilona tashkil etilishi kerak. Axborotni saqlashni ta'minlaydigan texnik vositalar ma'lumotlarni saqlashning ishonchliligini oshirish va jihozlarni tezkor almashtirishni ta'minlash uchun zamonaviy texnologiyalardan foydalanishi kerak (tarqatilgan ortiqcha ma'lumotlarni yozish / o'qish; aks ettirish; mustaqil disk massivlari; klasterlash).

19.2. Ko'p foydalanuvchi ishlashiga qo'yiladigan talablar

Tizim kerakli miqdordagi foydalanuvchilarning bir vaqtning o'zida ishlashini ta'minlashi kerak. Har bir foydalanuvchiga Tizimda operatsiyalarni bajarish va ma'lumotlarga kirish huquqi beriladi.

19.3. Veb-portalning ishlashi va kengaytirilishi

Veb portalda qo'llaniladigan texnik vositalar majmuasini yangilash orqali dasturiy ta'minotini o'zgartirmasdan, qayta ishlangan ma'lumotlarning ishlashi va hajmi bo'yicha masshtabni kengaytirish imkoniyatini ta'minlashi kerak.

19.4. Ergonomik talablar

Veb portalning foydalanuvchi harakatlariga javob berish vaqti 3 soniyadan oshmasligi kerak.

19.5. Zaxiralash talablari

O'tgan haftaning har kuni, oyning har haftasi va yilning har bir oyi uchun veb portalning zahira nusxasi yaratilishi va saqlanishi kerak.

MUHMIM: bu talab saytning funktsionalligiga emas, balki xostingga tegishli.

Host-provayder portalning kuniga 24 soat, haftasiga 7 kun ishlashini ta'minlashi kerak (24x7).

19.6. Baxtsiz hodisalarda ma'lumotlarning ishonchliligi va xavfsizligiga qo'yiladigan talablar

Veb portal foydalanuvchi xatolari tufayli avtomatlashtirilgan funktsiyalarni bajarishda nosozliklar paydo bo'lishining oldini oladi. Huquqlarni avtorizatsiya qilish va taqsimlash tizimi ma'muriy qismga, uning modullari va quyi tizimlariga ruxsatsiz kirishga yo'l qo'ymasligi ta'minlanishi zarur. Barcha ma'lumotlar tizimli ravishda arxivlanishi va saqlanishi kerak (bu mas'uliyat Mijozning hosting provayderi zimmasiga tushadi).

20. Sinov ish rejimi va Pudratchi kafolati

Loyihaning kafolat muddati, uning ishida ushbu Shartnoma qoidalaridan chetlanishlar Pudratchi tomonidan o'z mablag'lari hisobidan bartaraf etilganda, qabul qilish dalolatnomasi imzolangan kundan boshlab 12 (o'n ikki) oyni tashkil qiladi. Ushbu qoida Buyurtmachi yoki uchinchi shaxslar dasturiy ta'minot yoki uning konfiguratsiyasiga o'zgartirishlar kiritgan holatlarga nisbatan qo'llanilmaydi.

Pudratchi ishlarni to'liq qabul qilish dalolatnomalari imzolangandan keyin kafolat muddati davomida (365 kalendar kuni) veb portalga texnik xizmat ko'rsatish va qo'llab-quvvatlashni ta'minlash majburiyatini oladi.

Sinov muddati (bunday o'zgarishlar Pudratchi tomonidan uning boshqa loyihalariga nisbatan ustuvor tartibda kiritilganda) ishning oxirgi bosqichi uchun buyurtmachiga qabul qilish dalolatnomasi taqdim etilgan kundan boshlab 30 (o'ttiz) kalendar kunni tashkil etadi. Ushbu davr mobaynida Pudratchining Buyurtmachi so'rovlariga javob berish muddati 1 ish kunidan oshmasligi kerak.

Sinov muddatini va kafolatli xizmat muddatini ta'minlash uchun Pudratchi ushbu loyiha uchun quyidagilarni belgilashi kerak:

1. Ish vaqtida muloqot qilish uchun mavjud bo'lgan mutaxassis.
2. Tizimning ishlashi haqida ma'lumot olish uchun elektron pochta.
3. Operativ aloqa uchun bevosita telefon raqami.

Pudratchi Buyurtmachi tomonidan veb portalning ishlashini ta'minlash uchun zarur bo'lgan xodimlarning tarkibi va malakasiga qo'yiladigan talablarni ta'minlashi kerak.

Buyurtmachining Pudratchilar bilan tizimning ishlashi davomida yuzaga keladigan masalalar bo'yicha aloqasi 24/7 onlayn rejimida amalga oshirilishi kerak (korporativ messenjerlar, Pudratchi platformasidagi qo'llab-quvvatlash xizmatining "chiptalari" va tomonlar kelishilgan boshqa aloqa usullari orqali).

21. Ishlarni qabul qilish va topshirish tartibi

Ishlarni yetkazib berish va qabul qilish tomonlar o'rtasida kelishilgan ish dasturi va kalendar rejasiga muvofiq bosqichma-bosqich amalga oshiriladi. Yetkazib berish va qabul qilish buyurtmachi va pudratchi vakillaridan iborat komissiya tomonidan amalga oshiriladi. Qabul qilish natijalari bo'yicha qabul komissiyasining dalolatnomasi imzolanadi. Veb portal Pudratchi tomonidan Buyurtmachining serverlarida joylashtirilishi kerak.

22. Hujjatlarga qo'yiladigan talablar va xodimlarni veb portal bilan ishlashga o'rgatish

Pudratchi portal foydalanuvchilari uchun quyidagi tarkibdagi hujjatlar to'plamini ishlab chiqadi va Buyurtmachiga topshiradi:

Veb-sayt muharriri (kontent menejeri) hujjatlari:

- .pdf formatida .doc formatidagi manba materiallari bilan birga topshirilishi kerak Veb portal ma'muri hujjatlari
- Manba materiallari bilan .pdf formatida topshirilishi kerak .doc

- Veb portalni boshqarish va unga xizmat ko'rsatish bo'yicha barcha ish usullari tavsifini o'z ichiga olishi kerak.
- Ta'minlash bilan bog'liq barcha protseduralarning tavsiflarini o'z ichiga olishi kerak
 - Veb portal ishlashi, tizimga texnik xizmat ko'rsatish, shuningdek, favqulodda vaziyatlarda nima qilish kerakligi, nosozliklardan keyin tizimni tiklash, serverdan serverga o'tkazish bo'yicha ko'rsatmalar.
- Tizimda uni o'tkazish vaqtida tegishli bo'lgan barcha kerakli avtorizatsiya ma'lumotlarini, saytning fayl tuzilmasiga to'g'ridan-to'g'ri kirish sharoitida avtorizatsiya ma'lumotlarini o'zgartirish bo'yicha qo'llanmani o'z ichiga olishi kerak.

Pudratchi manba kodini rus va o'zbek tilida sharhlar bilan ta'minlashi kerak. Buyurtmachi quyidagilar uchun mas'ul bo'lgan mansabdor shaxslarni aniqlashi kerak:

- Veb portal ma'muriyati;
- Veb portalni kontent bilan to'ldirish, kontentni yangilash;
- Veb portal bilan ishlash uchun xodimlarni o'qitish.

Buyurtmachi tashkilotning shaxsiy kompyuterda ishlash ko'nikmalariga ega bo'lgan, MS Office paketini yaxshi biladigan, ishlash qoidalarini yaxshi biladigan va sayt bilan ishlashga o'rgatilgan xodimlariga sayt bilan ishlashga ruxsat berilishi kerak.

Veb portal muharrirlarining ishlash tartibi, veb portalning ishlashiga hech qanday ta'sir ko'rsatmaydi va Buyurtmachi tomonidan o'z ixtiyoriga ko'ra joriy ehtiyojlarga qarab belgilanadi.

Veb portalni to'g'ri va sifatli yurutish uchun Asosiy Administrator va Oliy ta'lim muassasalari uchun alohida qo'llanma va video rolik tayyorlash Pudratchi zimmasiga yuklatiladi.

23. Pudratchiga qo'yiladigan talablar

Pudratchi kompaniya ushbu texnik topshiriq bo'yicha taklifni taqdim etishda quyidagilarni ta'minlashi kerak:

- Kompaniya to'g'risidagi ma'lumotlar (nomi, manzili, aloqa ma'lumotlari, veb-sayt, rekvizitlar, kompaniyaning ro'yxatdan o'tkazilganligi to'g'risidagi guvohnoma nusxasi);
- Statsionar telefon orqali foydalanish mumkin bo'lgan doimiy ofisga ega ekanligini va kamida 15 kishidan iborat doimiy shtatga ega ekanligini ko'rsatdi;

- 2020-2022-yillarda O'zbekiston Hukumat veb portal va veb-saytlarini ishlab chiqish bo'yicha muvaffaqiyatli bajarilgan ishlar portfeli. Mijozlardan tavsiya xatlari qabul qilinadi. Portfeldagi ishlar Buyurtmachi tomonidan talab qilinadigan yakuniy mahsulot sifati darajasiga mos kelishi kerak;
- Xodimlar va ularning malakasi to'g'risidagi ma'lumotlar, shu jumladan ushbu loyihada ishlashi kutilayotgan xodimlarning taqsimoti;
- Xodimlar va ularning malakasi to'g'risidagi ma'lumotlar, shu jumladan ushbu loyihada ishlashi kutilayotgan xodimlarning taqsimoti.
- Kompaniya sotuvdan keyingi xizmat ko'rsatishni (texnik yordam) ko'rsatish majburiyatini oladi, tafsilotlar ushbu TTning 20-bandida tasvirlangan.

Xizmat ko'rsatish joyi:

Xizmatlar Pudratchi joylashgan joyda taqdim etiladi; ko'rsatilgan xizmatlar natijalarini qabul qilish va ishchi uchrashuvlar va yig'ilishlarni o'tkazish - Buyurtmachi hududida o'tkaziladi. (100095, Toshkent sh. Shifonur ko'chasi, 75-uy).

Loyiha bo'yicha ishchi uchrashuvlarning soni va vaqti Buyurtmachi tomonidan belgilanadi. Pudratchi o'z vakillarining seminarlarda ishtirok etishi va ko'rsatilgan xizmatlarni yetkazib berish va qabul qilish bilan bog'liq barcha xarajatlarni o'z zimmasiga oladi.

Pudratchi quyidagilarga majbur:

- Buyurtmachi bilan tuzilgan shartnomada nazarda tutilgan miqdor va muddatlarda sifati xizmatlarni taqdim etish;
- Shartnoma bo'yicha majburiyatlarni bajarish natijasida olingan maxfiy ma'lumotlarni boshqa shaxslarga bermaslik yoki boshqacha tarzda oshkor qilmaslik.

24. Veb portal texnik talablariga ilova, qo'shimcha talablar va ma'lumotlar

Veb portal uchun Buyurtmachi tomonidan Dastlabki talablar, Konsepsiya, Tashkiliy tuzulmasi, sxema chizmalari va ushbu texnik talablar ishlab chiqilgan. Veb portal ushbu ishlab chiqilgan ma'lumotlar, talablar va takliflar asosida yaratilishi Pudratchi tomonidan ta'minlanishi kerak.

Buyurtmachi zarur holda ushbu ma'lumot, talablar va takliflarga veb portalni ishlab chiqish davomida katta bo'lmagan ammo jiddiy xato bo'lgan o'zgartirishlarni kiritishi mumkin.

Xorijiy abituriyent va talabalarni o'qishga jalb qilish imkonini beradigan 2 ta tildagi 5-7 minutlik video rolik yaratish Pudratchi zimmasiga yuklatiladi. Video rolik bo'yicha g'oya va takliflarni Buyurtmachi ta'minlaydi.

Veb portalni kontent ma'lumotlarni **SEO optimizatsiya** sozlamalarini sozlash, qidiruv tizimlariga(Google, Yandex va boshqalar) indeksatsiya qilish, kalit so'zlarni optimallashtirish va ma'lumotlar bazasiga bog'lash. Qidiruv tizimida veb portal manzil havolalarini TOP o'rinlarda chiqishini ta'minlash. Asosiy kalit so'zlar yordamida qidiruv amalga oshirilganda birinchi natijada chiqishi ta'minlanishi zarur.

Veb portalni boshqarish va monitoring qilish ishlarini amalga oshirish maqsadida admin panelni dizayn, qulay interfeys va belgilangan talablar asosida shakllantirilishi zarur. Boshqaruv rollari (17-bandda keltirilgan) belgilangan tartibda ajratiladi. Veb portal asosiy admin qismida barcha turdagi ma'lumotlarni yillar kesimida, viloyat kesimida OTM kesimida, yo'nalish kesimida, tillar kesimida, davlatlar kesimida, .xls, .pdf, .doc formatlarida, grafik diagrammali, jadval ko'rinishida olish(import qilish) imkoniyatini mavjudligi Pudratchi tomonidan ta'minlanishi kerak.*(Asosiy talablardan biri hisoblanadi).*

Muharrirlar(OTM larni) profillari tomonidan amalga oshirilayotgan harakatlar asosiy adminga ko'rinib turishi lozim. Ya'ni, oxirgi marta kontent ma'lumotlarni yangilanishlari va profilga kirish sanaqa vaqtni qayt qilib borishi. Ma'lumot to'ldirmagan OTMlarni turiga qarab saralash va monitoring qilish imkoniyati mavjud bo'lishi kerak. Admin panel dastlabki tuzulmasi chizma ko'rinishida ilova qilinadi.

Veb portal yaratishda Pudratchi, Buyurtmachi tomonidan ishlab chiqilgan dastlabki talablar, konsepsiya, texnik talab va vazifalar, veb portal tuzulmasi, sxema chizmalariga muvofiq ravishda ishlab chiqishga majburdir. Dastlabki talablar, konsepsiya, texnik talab va vazifalar, veb portal tuzulmasi, sxema chizmalari ilova qilinishi buyurtmachi tomonidan ta'minlanadi. Pudratchi ushbu belgilangan talablar asosida buyurtmachiga o'z takliflarini berishi lozim. Barcha takliflarni buyurtmachi tasdiqlaydi. Veb portalni ishlab chiqish jarayonidagi barcha yuzaga keladigan savollarni Pudratchi, Buyurtmachi bilan muxokama qilishi kerak. Veb portalni ishlab chiqish jarayonida Buyurtmachi veb portal tuzulmasiga, admin paneliga va dizayn qismiga zaruriy o'zgartirishlarni kiritish huquqiga egadir va ushbu o'zgartirishlar Pudratchi tomonidan ta'minlanishi kerak.